

U JAMI GOLUBINKI KRAJ MRATOVA PRONAĐENA JOŠ TROJICA HERCEGOVAČKIH FRANJEVACA

Mratovo, 5. ožujka 2019. (Lucijana Kožul) – Zahvaljujući dojavama dobrih ljudi, Vicepostulatura postupka mučeništva »Fra Leo Petrović i 65 subrača« počela je s istraživanjima na području drniškoga kraja. Došlo se, naime, do saznanja da se u jami Golubinka, kraj sela Mratova u zaseoku Radasi, nalaze posmrtni ostatci trojice ubijenih hercegovačkih franjevaca.

U skladu s dosadašnjim istraživanjima riječ je o skupini koja se uoči jugokomunističkog napada na Široki Brijeg sklonila u franjevačku mlinicu i hidrocentralu na rijeci Lištici, ispod samostana. Budući da su dijelovi postrojbi iz sastava 8. dalmatinskog korpusa, koje su 7. veljače 1945. na Širokom Brijegu pobile i zapalile 12 franjevaca, već bili otišli prema Mostaru, 9-oricu franjevaca izišlih 8. veljače iz franjevačke mlinice i hidrocentrale jednostavno nije imao tko ubiti s potrebnim dopuštenjima. Jednoga su fratra ostavili kako bi im pokazao rukovanje mlinicom i hidrocentralom te ga potom ubili, a preo-

stalih 8, zajedno s velikom skupinom uhićenih civila, postrojbe koje su išle na odmaranje povele su sa sobom.

Sudeći prema iskazima i rekonstrukciji događaja, u selu Kozica razdvojili su se u tri smjera. Jedni su otišli prema Makarskoj, preko Biokova, gdje su pobili zarobljenike koje su vodili sa sobom među kojima je, prema svjedočenjima, bila i skupina hercegovačkih franjevaca. Drugi dio skupine otišao je prema Zagvozdu i tu su pobili dovedene uhićenike zajedno s trojicom franjevaca, što je potvrdila i ekshumacija prije nekoliko godina. Treća skupina otišla je prema Sinju, gdje su svoje uhićenike zatvorili u štalu jednog tamošnjeg orjunaša, čiji je sin u to vrijeme obnašao visoke vojne dužnosti u jugokomunističkoj vojsci. Međutim, kako je otac rekao sinu da zarobljene fratre vodi iz njegove kuće, on ih je poveo prema jami Golubinki, u čemu mu je navodno pomagala jedna visokopozicionirana jugokomunistkinja iz toga kraja. Zadatak da ih se likvidira dobila su trojica mjesnih odbornika.

Iako su jugokomunisti skrivali svoje zločine, istina se nikada ne može sakriti. Prema dosad dostupnim svjedočenjima, dok su hercegovačke franjevce, zajedno s drugim uhićenima dovedenima sa Širokog Brijega, vodili na ubijanje, oni su iza sebe odbacivali dijelove habita, krunica, ali i papiriće sa svojim imenima. Sve su to gledale iz prikrajka pastirice koje su, čim se ukazala prilika, pokupile odbačene predmete. Na žalost, koliko je Vicepostulatura do sada uspjela utvrditi, malošto se od toga sačuvalo izuzev papirića s imenima. Na jednome je pisalo fra Radoslav Vukšić, na drugome fra Fabijan Paponja, a na trećem fra ... ić (ostalo je izgrizao zub vremena).

Ostaje otkopati spomenutu jamu i utvrditi daljnje pojedinosti. Nadamo se i vjerujemo da će hrvatska država imati snage za to.

Podsjetimo, u Drugom svjetskom ratu i poraću jugokomunisti su ubili 66 hercegovačkih franjevaca, što je oko trećina tadašnje Provincije. Druga trećina je izbjegla ili se nije smjela ili mogla vratiti, tako da je Provincija nastavila život u domovini samo s jednom trećinom svojih članova. A do pada jugokomunizma, na duže ili kraće tamničke kazne, osuđeno je 90-ak hercegovačkih franjevaca.

Unatoč svemu Hercegovačka franjevačka provincija nije se predavala. Nastavila je tragati za svojim pobijenim članovima u tišini, s iznimkom onoga kratkog razdoblja Hrvatskoga proljeća. Sve se zahuktalo pokretanjem vicepostulature postupka mučeništva »Fra Leo Petrović i 65 subrača«. Brojka poznatih posljednjih počivališta pobijenih hercegovačkih franjevaca posljednjih se godina popela na 34. ✍

Dekret pape Urbana VIII.

U skladu s dekretom pape Urbana VIII. i uredbom II. vat. sabora izjavljujemo da ne želimo preteći sud Crkve kome se potpuno podvrgavamo. Riječi »mučenik«, »mučeništvo«, »čudesa« i slično imaju u ovom glasilu samo vrijednost ljudskog svjedočenja.

STOPAMA POBIJENIH

glasilo Vicepostulature postupka mučeništva
»Fra Leo Petrović i 65 subraće«, XII., 2 (23),
Široki Brijeg, srpanj – prosinac, 2019.

Glavni i odgovorni urednik:
fra Miljenko Stojić, vicepostulator

Lektura i korektura:
Zdenka Leženić

Adresa:
Kard. Stepičca 14, 88220 Široki Brijeg
Avenija G. Šuška 2, 10040 Zagreb

Veza:
tel.: +387 39 700-325
faks: +387 39 702-936
e-pošta: mostar@pobijeni.info
internet: www.pobijeni.info

Grafički prijelom i tisak:
FRAM-ZIRAL, Mostar

Glasilo izlazi polugodišnje:
siječanj i srpanj

Stare brojeve, osim ovoga posljednjeg, možete u pdf obliku preuzeti sa stranica portala *pobijeni.info* u poglavlju Izdavaštvo.

Cijena pojedinog primjerka:
3 KM; 12 KN; 3,75 EUR; 4,25 CHF;
6,50 USD; 6,50 CAD

Godišnja pretplata (s poštarinom):
BiH 7,5 KM; RH 33 KN; EU 7,5 EUR;
CH 8,50 CHF; SAD 13 USD; Canada 13 CAD

Slanje pretplate, dobrovoljnih priloga...:

a) poštanskom uputnicom
b) UniCredit Bank d.d. Mostar;
Korisnik: Hercegovačka franjevačka
provincija;
Svrha: prilog Vicepostulaturi
žiro-račun: 3381602276649744
devizni račun:
IBAN: BA393381604876650839
SWIFT: UNCRBA22

ISSN: 1840-3808

RIJEČ UREDNIKA

fra Miljenko Stojić

Dragi čitatelji!

»Budući da ideš u Hercegovinu, svakako svrati na Široki Brijeg i uzmi glasilo Stopama pobijenih.« Tako ovih dana napisala prijatelj prijatelju, što mi je on radosno pokazao na svome pametnome telefonu. Ostao sam iznenađen i zahvalan Bogu da se svjedočenje o pobijenim hercegovačkim franjevcima i pobijenim članovima puka Božjega preko ovoga glasila nezaustavljivo širi u hrvatskoj domovini. Mogu napadati, mogu klevetati, no istina se ne da skriti. Živjeli smo u tom povijesnom okviru, jugokomunističkom totalitarizmu, i sada smo tu gdje jesmo.

Za duhovni i tjelesni napredak našega naroda nužno bi bilo provesti lustraciju. Na ovogodišnjoj obljetnici jugokomunističkoga ubojstva nenaoružanih vojnika i civila u Maclju biskup Ivan Šaško lijepo je rekao da je jugokomunistički tumor zahvatio sve pore hrvatskoga društva i da ga guši. Podrazumijeva se da ta lustracija ne bi trebala biti osveta jugokomunistima, po njihovu primjeru, nego samo čišćenje od te zločinačke ideologije, njezinih posljedica i utjecaja. Žrtve i njihovi nasljednici trebali bi oprostiti progoniteljima i ubojicama, a potomci i nasljednici progonitelja i ubojica trebali bi se odreći djela i ideologije svojih predaka i prethodnika. Nakon toga puno bi lakše bilo udaljiti iz javne službe sve one koji su i dalje zaraženi jugovirusom i hrvatsko društvo čine bolesnim. Znam, pomalo je sve ovo naivno, ali ako se usudimo krenuti tim putem, ozdravljenje će zacijelo doći. U tu nakanu trebali bismo početi moliti za domovinu, ako to već ne činimo

svakodnevno. Molitva može učiniti čuda. Svjedoče nam to naši pobijeni. Pa poslušajmo ih već jedanput!

U ovom broju progovaramo i o trojici pobijenih hercegovačkih franjevaca te o nepoznatu broju Hercegovaca u jami Golubinka kraj sela Mratova. Čak su mediji progovorili i tko ih je odveo na stratište: Miko Tripalo, Milka Planinc... Ostavit ćemo daljnjim povijesnim istraživanjima da nam kažu jesu li to bili oni ili netko drugi, kao i koliko je alkarski vojvoda Bruno Vuletić upleten u ubojstvo šestorice hercegovačkih franjevaca u Mostarskom Gracu 6. veljače 1945. Tek mlađi i hrabriji hrvatski povjesničari kopaju za tim podacima i tako ozdravljaju hrvatski narod, a ostali bi da sve prekrije tama zaborava i da ostanu vrijediti istine koje su u našu svijest ubacili ti totalitarni jugokomunisti.

Uvijek ima svjesnih pojedinaca koji čine sve kako bismo konačno došli do prave istine o Drugom svjetskom ratu i poraću, da bismo konačno mogli zatvoriti te stranice. U tu je svrhu vrlo bitno da općine u hrvatskom narodu, uz odjele koje imaju za ovo i ono, ustroje i odjel za pale u ratovima, bunama i progonima. Posla im ne će nedostajati – od istraživanja do obilježavanja mjesta i događaja iz tih vremena. Svako zdravo društvo to čini. Bez pravilnoga odnosa prema svojoj prošlosti, prema svojim zaslužnicima, jednostavno ne može živjeti.

Ustrajmo u onome što nam je dužnost. To će nas osloboditi. Neka nam je, dakle,

mir i dobro!

IZ SADRŽAJA

Iz ljetopisa	4	Nagradni natječaj	48
Stratišta	24	Suočavanje s prošlošću	54
Glas o mučeništvu	35	Razgovor	55
Odjek u puku	44		